

SIGURNOST I OBRANA
REPUBLIKE HRVATSKE U EUROATLANTSKOM KONTEKSTU



Biblioteka ZBORNICI, knjiga 36
Bibliotheca ZBORNICI, Book 36

Copyright © 2009.
Institut društvenih znanosti Ivo Pilar

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu Nacionalne i
sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 718209.

ISBN 978-953-6666-64-5

SIGURNOST I OBRANA REPUBLIKE HRVATSKE U EUROATLANTSKOM KONTEKSTU

Uredili

Tomislav Smerić
Gabrijela Sabol



INSTITUT DRUŠTVENIH ZNANOSTI IVO PILAR

Zagreb, 2009.

SADRŽAJ

UVODNA NAPOMENA.....	7
I. SUVREMENI SIGURNOSNI I OBRAMBENI KONCEPTI U EUROPI.....	9
Dario Matika, Armano Srbljinović <i>Nacionalna sigurnost i obrana Republike Hrvatske u euroatlantskom kontekstu</i>	11
Sandro Knezović, Iva Kornfein <i>Europska Unija kao globalni čimbenik sigurnosti i važnost stabilnosti jugoistočne Europe</i>	21
Marinko Lozančić <i>Sigurnosni izazovi za Republiku Hrvatsku u euroatlantskom geostrategijskom kontekstu</i>	33
Stjepan Domjančić <i>Strateška razvojna vizija obrambenog sustava: konceptualizacija u hrvatskim uvjetima</i>	51
Josip Esterajher <i>Globalne prijetnje i promjene odnosa moći</i>	75
Mirko Bilandžić <i>Terorizam kao (ne)efikasna strategija: iskustva za Hrvatsku kao članicu Antiterorističke koalicije i Odbora za protuterorizam VS UN-a</i>	83
Marijan Barić <i>Promjene u protuterorističkim mjerama Europske Unije nakon terorističkog napada 11. rujna 2001., te primjer Velike Britanije, Njemačke i Francuske</i>	99
Marko Vučak, Anto Zelić <i>Suvremeni pristupi kriznom upravljanju</i>	115
Tomo Radičević <i>Hrvatsko djelovanje u NATO-u – strateški sigurnosni aspekti</i>	133

Ines Sabotič <i>Pogled na Republiku Hrvatsku kroz on-line dokumente NATO-a od 1991. do 2008. godine</i>	159
Marinko Ogorec <i>Hrvatska vojna diplomacija u sustavu kolektivne sigurnosti</i>	183
Dražen Živić <i>Demografski resursi kao čimbenik nacionalne sigurnosti Republike Hrvatske</i>	207
Nenad Pokos, Roko Mišetić <i>Temeljni demografski pokazatelji hrvatskoga pograničnog pojasa</i>	227
II. ORUŽANE SNAGE I DRUŠTVO NA POČETKU 21. STOLJEĆA	
247	
Boris Mlačić, Roko Mišetić <i>Analiza sadržaja hrvatskoga tiska o Hrvatskoj vojsci 1991.–2006.: deskriptivni i evaluativni aspekti</i>	249
Darko Marinac <i>Oružane snage i mediji</i>	277
Ivana Ferić, Tomislav Smerić <i>Ponos na oružane snage kao element konfiguracije nacionalnog ponosa</i>	297
Petra Rodik, Renata Franc, Ines Sučić <i>Ratnička i mirotvorna uloga kao aspekti identiteta časnika OS RH</i>	317
Željko Heimer <i>Tipizacija ratnih zastava postrojbi kao temelj za proučavanje identiteta Oružanih snaga Republike Hrvatske</i>	341
Vladislav Hinšt <i>PPBS kao okvir uspostavljanja demokratskog nadzora oružanih snaga</i>	367
Tomislav Smerić, Gabrijela Sabol <i>Privatne vojne kompanije – vojno poduzetništvo na početku dvadeset prvog stoljeća</i>	391
SAŽECI	429
SUMMARIES	445
BILJEŠKE O AUTORIMA	463

UVODNA NAPOMENA

Zbornik *Sigurnost i obrana Republike Hrvatske u euroatlantskom kontekstu* okuplja radove prezentirane na znanstvenom skupu *Annales Pilar 2009.* (desetom u nizu) održanom 21. i 22. svibnja 2009. godine u Zagrebu. Skup je organizirao Institut društvenih znanosti Ivo Pilar u suradnji s Institutom za istraživanje i razvoj obrambenih sustava (MORH) u širem sklopu realizacije istraživačkog projekta *Hrvatska vojska – hrvatsko društvo* koji Institut Pilar provodi za Ministarstvo obrane Republike Hrvatske. S obzirom na recentna zbivanja na području političko-vojnih integracija Republike Hrvatske (pristupanje NATO-u) te provedbu razvojnih reformi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (strukturalna i funkcionalna prilagodba NATO standardima, suspendiranje obveznog služenja vojnog roka i dr.), aktualnost naslovne teme zbornika vjerojatno nije potrebno dodatno obrazlagati.

Knjiga je podijeljena na dvije osnovne tematske cjeline. Prva podtema *Suvremeni sigurnosni i obrambeni koncepti u Europi* (autori: Dario Matika, Armano Srblić, Sandro Knezović, Iva Kornfein, Marinko Lozančić, Stjepan Domjančić, Josip Esterajher, Mirko Bilandžić, Marijan Barić, Marko Vučak, Anto Zelić, Tomo Radičević, Ines Sabotić, Marinko Ogorec, Dražen Živić, Nenad Pokos i Roko Mišetić) okuplja radove u kojima se razmatraju različiti aspekti nacionalne sigurnosti i obrane Republike Hrvatske u euroatlantskom geostrategijskom kontekstu – od aktualnih sigurnosnih prijetnji, pristupa upravljanju krizama, demografskih aspekata sigurnosti do niza pitanja vezanih uz proces političko-vojnih integracija zemlje.

Radovi koji tematiziraju drugi problemski sklop skupa *Oružane snage i društvo na početku 21. stoljeća* (autori: Boris Mlačić, Roko Mišetić, Darko Marinac, Ivana Ferić, Petra Rodik, Renata Franc, Ines Sučić, Željko Heimer, Vladislav Hinšt, Gabrijela Sabol i Tomislav Smerić) razmatraju odnos oružanih snaga i medija, obilježja i

elemente vojnog i nacionalnog identiteta, pitanja demokratskog nadzora oružanih snaga te privatizacije struktura organiziranoga nasilja.

Osnovne se (pod)teme skupa u predstavljenim znanstvenim radovima razmatraju interdisciplinarno – u rasponu od pristupa sigurnosnih i obrambenih znanosti, do demografskih, psihologijskih i sociologijskih analiza – nudeći razmatranja problemskih sklopova utemeljenih na istraživačkim uvidima. Dodajmo da osobitu kvalitetu zbornika čini i okolnost da su u njemu okupljeni radovi autora iz niza civilnih (znanstvenih, visokoškolskih, državnih) te vojnih institucija.

Na kraju urednici, uz zahvalu autorima radova te članovima Programsko-organizacijskog odbora skupa *Annales Pilar* 2009. na pomoći pri ostvarivanju ovog projekta, iskazuju nadu da će zbornik pronaći čitatelje i izvan kruga zainteresirane znanstvene i stručne javnosti.

U Zagrebu 25. kolovoza 2009.
Tomislav Smerić i Gabrijela Sabol